

Adres: Karłowicza 4 - telefon: 138-28, 102-28
Adres: Karłowicza 2, telefon 152-48.
Adres: Karłowicza 2, telefon 152-48.
Adres: Karłowicza 2, telefon 152-48.

Warunki prenumeraty:
Prenumerata roczna z dostawą pocztową kosztuje 2 zł. 10 gr.
Prenumerata półroczna z dostawą pocztową kosztuje 1 zł. 10 gr.
Prenumerata kwartalna z dostawą pocztową kosztuje 60 gr.
Prenumerata miesięczna z dostawą pocztową kosztuje 20 gr.
Prenumerata zagraniczna kosztuje 5 zł. 50 gr.
Artykuły nadesłane bez oznaczenia honorarium uważane są za bezpłatne. Redakcja nie zwraca.

Ekspres

Rok VIII. Nr. 244

Łódź, niedziela 4 września 1932 r.

Ceny ogłoszeń:

Przed tekstem 1. i 2. strona 40 gr. za wiersz.
1. i 2. strona 5. i 6. strona 40 gr. za wiersz.
15 gr. za wiersz 15 gr. strona 10. i 11. strona 20 gr.
12 gr. za wiersz dla poszukiwaczy pracy 10 gr.
Ogłoszenia dwukolorowe 1,20 gr. za wiersz.
Ogłoszenia dwukolorowe 50 proc. zniżki.
Ogłoszenia dwukolorowe 100 proc. zniżki.
Ogłoszenia dwukolorowe 100 proc. zniżki.
Ogłoszenia dwukolorowe 100 proc. zniżki.

Wystąpienie wesołego burmistrza.

JIMMY WALKER
wesoły burmistrz Nowego Jorku, wybitny działacz demokratycznej organizacji wyborczej, osławiony Tammany Hall, został przez członka swej partii, gubernatora Roosevelta, zmuszony do ustąpienia z powodu dowiedzenia łapownictwa. Niezwykle ten krok Roosevelta, przeciwko towarzyszowi partyjnemu i popularnemu politykowi, wywołał w całym kraju wielkie zainteresowanie. Roosevelta, kandydującego z ramienia demokratów na prezydenta, chce stworzyć dookoła swej osoby nimb obiektywnej sprawiedliwości, nie licząc się z żadnymi względami osobistymi czy partyjnymi.

Bezczelne włamanie we Lwowie. Platforma wywieziono łup — wartości 30,000 złotych.

Lwów, 4 września.
Wczoraj dokonano we Lwowie bezczelnego włamania sklepowego w samym centrum miasta. Mianowicie złodzieje dostali się do sklepu, który mieścił w sobie nie tylko towary, ale i kasy. Złodzieje wywieźli z niego około 150 sztuk.

Zuchwała kradzież w pociągu. Kilkanaście tysięcy złotych łupem „operatora”.

Lwów, 4 września.
Pociągami pojeżdżającym z Krakowa do Lwowa wrócił kupiec ze Stanisławowa Szymon Phipper, zamieszkały w Stanisławowie przy ul. Bielowskiego 4. — Phipper wrócił ze sobą większą gotówkę, a mianowicie 4.100 franków szwajcarskich, 18.000 koron czeskich i 120 złotych. Jako przyczynę kupiec, który słyszał iż w pociągach grasują złodzieje, pieniądze te ukrył w opasce spiętej na brzuchu. Około północy sen go zmorzył i Phipper zasnął. W pobliżu Jarosławia w pewnej chwili

Nieudany występ wywrotowców. Wykrycie centralnej drukarni komunistycznej. Liczne aresztowania w stolicy i Zagłębiu.

WARSZAWA, 4. 9. W dniu dzisiejszym odbyć się miał w Połsce „dzień młodzieży komunistycznej”. Partia komunistyczna zamierzała zorganizować w tym dniu wielką manifestację w miejscowościach, objętych strajkiem oraz w Warszawie, Łodzi i Zagłębiu. Policji politycznej udało się zniweczyć przed dwoma dniami te przygotowania. Władze bezpieczeństwa aresztowały m. in. Abrahama Stempla, który przybył do Warszawy z Moskwy. Skąd go specjalnie wydelegowano jako głównego organizatora „dnia młodzieży”. Kazał on cały czas między Warszawą, Łodzią i Katowicami.

W Warszawie dokonano wczoraj niespodziewanej rewizji w drukarni przy ulicy Długiej 43.

W Warszawie dokonano wczoraj niespodziewanej rewizji w drukarni przy ulicy Długiej 43. W ciągu nocy aresztowano poza tem 14 osób, m. in. głównego kasjera organizacji Okrętu, przy którym znaleziono większą ilość gotówki. W grupie aresztowanych komunistów znajduje się szereg osób z Łodzi, jak np. należącej do Ludwika Kluczewskiego i Marji Dynkowskiej. Drukarnia ta przygotowywała wszystkie druki komunistyczne na całą Polskę. Zastano liczny personel wraz z właścicielem, zajęty składaniem i drukowaniem pisma „Towarzysz” oraz pisma dla wojskowych p. t. „Czerwone koszyki”. Po aresztowaniu przy drukarni zakonspirowany, obficie zaopatrzony — magazyn druków nielegalnych, które skonfiskowano. Dokonano wśród personelu licznych aresztowań.

W Warszawie dokonano wczoraj niespodziewanej rewizji w drukarni przy ulicy Długiej 43. W ciągu nocy aresztowano poza tem 14 osób, m. in. głównego kasjera organizacji Okrętu, przy którym znaleziono większą ilość gotówki. W grupie aresztowanych komunistów znajduje się szereg osób z Łodzi, jak np. należącej do Ludwika Kluczewskiego i Marji Dynkowskiej. Drukarnia ta przygotowywała wszystkie druki komunistyczne na całą Polskę. Zastano liczny personel wraz z właścicielem, zajęty składaniem i drukowaniem pisma „Towarzysz” oraz pisma dla wojskowych p. t. „Czerwone koszyki”. Po aresztowaniu przy drukarni zakonspirowany, obficie zaopatrzony — magazyn druków nielegalnych, które skonfiskowano. Dokonano wśród personelu licznych aresztowań.

W Warszawie dokonano wczoraj niespodziewanej rewizji w drukarni przy ulicy Długiej 43. W ciągu nocy aresztowano poza tem 14 osób, m. in. głównego kasjera organizacji Okrętu, przy którym znaleziono większą ilość gotówki. W grupie aresztowanych komunistów znajduje się szereg osób z Łodzi, jak np. należącej do Ludwika Kluczewskiego i Marji Dynkowskiej. Drukarnia ta przygotowywała wszystkie druki komunistyczne na całą Polskę. Zastano liczny personel wraz z właścicielem, zajęty składaniem i drukowaniem pisma „Towarzysz” oraz pisma dla wojskowych p. t. „Czerwone koszyki”. Po aresztowaniu przy drukarni zakonspirowany, obficie zaopatrzony — magazyn druków nielegalnych, które skonfiskowano. Dokonano wśród personelu licznych aresztowań.

Pokrycie banknotów utrzymuje się bez zmiany.

WARSZAWA, 4. 9. Zapas złota za trzecią dekadę sierpnia wykazuje sumę 479 milionów zł. Stosunek procentowy pokrycia banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań wyłącznie złotem wynosi 38,88 procent, złotem i walutami 42,65 proc.

Dwa miliony komunistów w Stanach Zjednoczonych Postulat 5-dniowego tygodnia pracy.

CHICAGO, 4. 9. Prasa amerykańska donosi o wzroście komunizmu w Stanach Zjednoczonych. Amerykańska Federacja Pracy (związek socjalistyczny) stworzyła osobny sekretariat do walki z komunistami. W klubie Kiwanis w Chicago dyrektor Mac Guire z Waszyngtonu oświadczył, że w ostatnich czasach organizacje komunistyczne rozszerzyły się do tego stopnia w Stanach Zjednoczonych i w Kanadzie, iż członkostwo tych organizacji jest obecnie obliczane na przeszło dwa miliony członków. Komuniści w Stanach Zjednoczonych wstają w liczbę, gdyż stale znajdują zwolenników w szeregach bezrobotnych. Komuniści czynią starania by zakupić w wielu miejscowościach prasę socjalistyczną.

by przy pomocy gazet szerzyć propagandę komunistyczną wśród bezrobotnych. Pieniądze na zakupno gazet otrzymują z Moskwy. Amerykańska Federacja Pracy — oświadczył Mac Guire — pojmuję całe niebezpieczeństwo i dlatego stanęła do walki z niebezpieczeństwem, które grozi krajowi robotniczej, oraz całemu krajowi. W tym też celu Amerykańska Federacja Pracy zdążyła do pięciodniowego tygodnia pracy i do sześciogodzinnego dnia roboczego. Szósty i siódmy dzień tygodnia byłby wolne od pracy. Gdy to zostanie zaprowadzone w życie, zmniejszy się bezrobocie, a wskutek tego zmniejszy się wpływ, jaki komuniści mają na masy bezrobotnych, kończy swe relacje dyr. Mac Guire.

Trzy lata więzienia za strzał do pierzyny.

Bydgoszcz, 4 września.
Sąd bydgoski rozpatrywał sprawę notorycznego włamywacza i bandyty Józefa Redkiewicza. Redkiewicz ostatnio włamał się do mieszkania niejakich Prusaków i z rewolwerem w ręku, żądając gotówki, powiedział: „Jeśli mi jej nie dacie, to was powystrelam”. Ponieważ nikt na te słowa nie zareagował, a wręcz przeciwnie jedna z obecnych sióstr Prusaków wstała i

zaczęła wołać o pomoc, Redkiewicz wystrzelił z brzoźniny. Kula, przeszedłszy pierzynę, trafiła dziewczynę w nogę. Strzał ten przyczynił się do wykrycia sprawy zbrodni. Sąd w osobach pp. sędziów Głowackiego, Włoskiego i Baryczy, skazał Redkiewicza na 3 lata ciężkiego więzienia. Oskarżał wiceprokurator Czak.

Pasy żelazo-betonowe pokryją z czasem wszystkie drogi w Polsce.

Warszawa, 4 września. — W Ministerstwie Komunikacji odbywają się konferencje z „Federacją Drogową” w sprawie budowy t. zw. dróg pasowych. Drogi te budowane są w ten sposób, że na szosie układa się pewnego rodzaju szyny żelazo-betonowe, stwarzając doskonałe drogi dla pojazdów. Na konferencjach w Ministerstwie Komunikacji ustalono na podstawie dotychczasowych doświadczeń, iż szerokość pasów żelazo-betonowych powinna być zwiększona do 800 mm., przyczem odległość między poszczególnymi pasami powinna wynosić również 800 mm. Chodzi tutaj o umożliwienie w przyszłości wyłożenia całej drogi pasami żelazo-betonowymi.

Nowy dyrektor Monopoli Tytoniowej.
WARSZAWA, 4. 9. Dyrektor monopolu i akcyz Julian Kulski został mianowany dyrektorem Monopoli Spirytusowego. Dotychczasowy dyrektor inżynier Krachulski został powołany do ministerstwa skarbu.

Nowy pisarz hipoteczny
WARSZAWA, 4. 9. Wiceminister sprawiedliwości Świątkowski, którego urlop skończył się dnia 30 września, został mianowany pisarzem hipotecznym przy sądzie grodzkim w Łodzi.

Napad rabunkowy na letniczkę. Nieprzytomna warszawianka na szosie.

Łask, 4 września. — W dniu wczorajszym komenda policji powiatowej w Łasku zaalarmowana została wiadomością o zuchwałym napadzie bandyckim, ofiarą którego padła przebiegająca na letnisku w okolicach Łasku warszawianka niejaką Konstancja Czyżowska. P. Czyżowska w godzinach popołudniowych wybrała się na przechadzkę. Pod wsią Szynkielów warszawianka została napadnięta przez jakiegoś osobnika, który uderzył swą ofiarę tępem narzędziem w głowę. P. Czyżowska zemdlona padła na ziemię, a wówczas napastnik zabrał jej torebkę, zawierającą 83 złote i dokumenty osobiste.

początek zbiegł w niewiadomym kierunku. Nieprzytomną kobietę znaleźli przechodnie, którzy też zaalarmowali policję. Ofiarze napadu udzielili pomocy zawiązany lekarz. Sprawcę poszukuje policja.

Katastrofa szwedzkiego samolotu pas-żerskiego.

Rozbity szwedzki samolot pasażerski na g. ranicy holenderskiej. Pilot i mechanik ponieśli śmierć.

Falszerze stuzłotówek na jarmarku.

TUREK, 4. 9. Gotfryd Petrych, mieszkaniec wsi Janów, gminy Bródzów, pow. Kolskiego, będąc na jarmarku w Turku sprzedał nieznanym bliżej osobnikom konia za 450 zł. Nabywcy dali mu pięć banknotów 100 złotych. Wieszniak wydał 50 zł. resztę i zadowolony z dobrej transakcji wszedł do knajpy, gdzie stwierdził, że jeden z banknotów był fałszywy. Zrozpaczony Petrych udał się do policji, gdzie dowiedział się iż wszystkie 100 złotych były fałszywkami. Na zasadzie płaconego przez poszkodowanego rysopisu tajemniczych handlarzy koni policja wszczęła dochodzenie, które dotąd jednak nie dało pozytywnego wyniku. Dalsze poszukiwania trwają.

Tabletki Togal

Radość życia

traci wielu ludzi, których dręcza okropne bóle reumatyczne i nerwowe. Lecz niema powodu do rozpacz, gdyż już wiele tysięcy cierpiących odzyskało swe zdrowie przy pomocy Togala. Tabletki Togal bowiem często zwalczają te niedomagania. Togal wstrzymuje nagromadzenie się kwasu moczowego. Nie szkodzi dla serca, żołądka i innych organów. Do nabycia we wszystkich aptekach.

Upały w Nowym Yorku.

Piekło amerykańskiego lata.

Pruderja plażowej policji.

Nowy York we wrześniu.

W Nowym Yorku znane są tylko dwie pory roku: zima i lato. Wiosna składa się z pewnej ilości zmiennych dni zimy i lata. Jesień, którą tutaj nazywają potocznie „la tem Indian”, jest prawdziwym i cudownym latem, jasnym i suchym, bez nadmiernych upałów.

Upały natomiast — to kwintesencja lata nowojorskiego.

Drapacze chimur z kolorowych cegieł migoczą w słońcu. Rozmiękły asfalt chodników uginą się pod stopami. Smołowice jezdni odbijają wiernie ślady kół.

Park Centralny, jedyne miejsce, gdzie oko odpocząć może od kamieni miasta, jest całkowicie spalony przez słońce:

drzewa przedwcześnie utraciły swoje ulistwienie, wysuszone trawniki wyglądają jak po wygracowaniu. Aleje parku, o ile nie są asfaltowane, ukrywają się pod warstwą żółtego pyłu. Działwa bawi się wśród kuz. W cieniu jednej grupy krzaków szuka schronienia niekiedy do stu osób.

Nieraz powietrze pali i osusza skórę, jak w Saharze. Po większej części jednak ciepło jest duszne, wilgotne i deprymujące. Skóra w podobnej atmosferze jest stale wilgotna i odczuwa się wrażenie lepkości, jest się „sticki” jak mówią tutaj. Wietrze rami często szaleją burze z tropikalnymi ulewami. Wówczas temperatura obniża się na dwa, trzy dni, by powrócić do zwykłej „rekordowej” zaiste normy.

Wywczaszy, z jakich korzystają Amerykanie, są krótkie. Urlopy trwają tutaj dwa do trzech tygodni najwyżej. Jednak w Nowym Yorku praca właśnie odbywa się w sprzyjających warunkach. Biura i pracownice są

obszerne i doskonale wentylowane. Trudność życia polega na spędzeniu czasu poza biurami.

Przy doborze mieszkania, które latem za mienia się w istną kotłownię, zwraca się zawsze uwagę, by zwrócone było na południe, co pozwala mieć nadzieję na wiatr od morza; również chodzi o rozmieszczenie okien na wszystkie strony świata, ponieważ bez przeciągów w mieszkaniu, nie można by w nim wytrzymać.

Upały wprowadzają zmiany w obyczaju: magnaci Wall Street nie noszą kamizelki, a poczynając od dość wysokiego stopnia urzędu, funkcjonariusze zdejmują również marynarki w biurze — rzecz, jak wia domo — niedopuszczalna w Anglii nawet w najgorsze upały. Co do kobiet — powiadają — redukują do minimum swe suknie.

Wobec tego ulice mają wygląd wesóły, gdyż toalety pań i stroje panów barwnymi i charakterem przypominają plażę.

W kolejach podziemnych, niezwykle uczęszczanych, zrobiono wszystko, aby atmosferę uczynić jak najprzyjemniejszą przy natłoku publiczności. Na dachach wagonów umieszczono olbrzymie wentylatory po-

ruszające się niekiedy z taką siłą, że panie mają wiele kłopotu z przytrzymaniem powiewnych sukienek.

Jak wszędzie, ludność biedna w N. Yorku najbardziej cierpi z powodu upałów, ucząc częstokroć na dachach domów, przeznaczonych dla lokatorów do suszenia bielizny.

Ludzie zamożniejsi zaprowadzają w swych domach przenośne wentylatory, które na noc umieszczają w pobliżu łóżek.

Zamożniejsi jeszcze wynajmują letniska w okolicach miasta, a bogacze mają swe wille na Long Island, skąd yachtem lub motorówką przyjeżdżają z rana do biura.

Dla osób, zmuszonych nocą pozostać w mieście, jedyną dogodność przedstawiają hotele z restauracjami na dachu — „roof-gardens”.

Pożary zimą trafiają się częściej w N. Yorku, niż w lecie. Pomimo to nawet latem strażnicy narzekać nie mogą na bezrobocie, z powodu innego zajęcia: do pompy strażackiej przymocowują przyrząd przysnawowy nad chodnikiem ulicy i wówczas działwa różnego wieku z przyjemnością korzysta z zimnych natrysków. Po godzinie takie go miłego ochładzania dzieciaków jednej dzielnicy, strażnicy zrywają manatki i spieszą do następnej. Co do dorosłych wszyscy po dniu pracy, albo też w niedzielę, wybierają się na Coney Island.

Podróż trwa godzinę kolejką podziemną. Niejednokrotnie już opisywano natłok, panujący na tej uczęszczanej plaży, gdzie nawet w morzu stoi się niemal ramię przy ramieniu.

Policja plażowa na Coney Island ma bardzo absorbujące zajęcie, polegające przede wszystkim na zwracaniu rodzicom zagnionych dzieci, a następnie na zapewnieniu się, czy wszystkie kostiumy kąpielowe są podwójne, t. j. czy prócz spodni mają jeszcze spódniczki. „Wstydliva” administracja kąpielowa wzbrania trykotów w jednej sztuce, nawet dla mężczyzn.

Inne plaże okoliczne cieszą się równą frekwencją, wobec czego są zawsze niemiło siernie zaśmiecone.

Dla rozmaitości w rozrywce, młodzież, nie obawiając się komarów, wybiera się na niedzielę do lasów Stada Island lub New Jersey. Przeprowadzają się na drugi brzeg Hudsonu łodziami, zw. ferry-boats, z muzyką. Młodzież obu płci rozkłada obozowisko na skraju lasu i tutaj spędza weekend.

Zbyteczne jest dodać, że automobilizm także posiada licznych zwolenników, lecz sport ten

przestaje być przyjemnością, wobec natłoku aut na szosach.

Stanley.

Strajk toreadorów.

Panika na arenie.

W hiszpańskiej miejscowości Almagro miała odbyć się walka byków ze współudziałem najsłynniejszych toreadorów. Arena była szczelnie wypełniona publicznością, czekająca niecierpliwie na rozpoczę-

cie walk.

Nagle rozeszła się wiadomość, że toreadorzy

nie będą walczyli,

ponieważ nie otrzymali wynagrodzenia. Oburzona publiczność zniszczyła arenę i złożywszy na niej stos drzewa wzniciła pożar, który wnet przerzucił się na widownię, wywołując olbrzymią panikę, zwłaszcza, że demonstranci wypuścili z klatek 8 byków, które rozbieżne widokiem ognia

wpadły na arenę.

Trzy z nich zastrzelili żandarmi, reszta uciekła na ulice miasta oraz w jego okolice.

Jakoby jakimś cudem zostało w tej niebezpiecznej sytuacji tylko dwoje ludzi lekko rannych.

RADJO to RADOŚĆ I ZADOWOLENIE

... daje każdemu możliwość spędzenia miłych chwil rozrywki i kontaktu z całym światem — w czterech ścianach swego pokoju.

Harczerze podczas wędrowki.

DIABEL KUSI

Powieść amerykańska.

VIRGIL MARKHAM

21

Przedruk wzbroniony.

STRESZCZENIE POCZĄTKU.

Naczelnik więzienia w Franklinie otrzymał paczkę oryginalnych listów, pisanych przez młodą dziewczynę, podpisującą się pseudonimem Pat do starszego od niej młodzieńca, którego nazywała Dubrowskim.

Gdy zainteresowanie listami doszło do zenitu, otrzymał zaproszenie do bogatego od czasów szkolnych niewidzianego kolegi Aldricha, który mu polecił wyszukać autorkę listów i skarb zakopany przez Dubrowskiego. Naczelnik więzienia przyjął obojętnie, że postara się, aby go z posady wyrzucano.

Po kilku awanturach w więzieniu przyjęto tego dymsię. Rozpoczął poszukiwania w Nowym Yorku. Uwagę jego zwrócił pasażer w krawiatychniach. Wsiadł do taksówki i pojechał za nim.

W pogoni za nim i jego bogdanka wślizgnęła się do zakamuprowanego lokalu przestępców. Spotkał tam poznanego już dawniej wśród przestępców groźnego bandytę Rafity Guka, który go znał pod pseudonimem Fultza. Guk polecił mu śledzić niejakiego Masona, obiecując w zamian pomóc mu w jego poszukiwaniach. W śledzeniu Masona miała „Fultzowi” pomagać kochanka Guka.

— Nie mam wyboru, panie — odparł im udany tonem namaszczenia. — Muszę zrobić to, co mi nakazuje sumienie. Jeżeli Deedsowie nie postradali jakimś sposobem swoich praw, to będę musiał znieść się z Tallentyre'ami i przedstawić im prawdziwy stan rzeczy.

Mason wydał odgłos podobny do cichego westchnienia.

— No, naturalnie. Musi pan.

Przerzuciłem się na inny temat. Chciałem pobudzić jego zainteresowanie i bawić się, że powiedziałem za dużo. Ma się rozumieć, cała ta sensacja była zmyślona. Z drugiej strony chciałem, żeby i on mi coś powiedział. Zaczęłam z miejsca:

— Pańscy przyjaciele Brovadowie nie wiedzą jeszcze, kiedy się skończy ich niepewność?

— Moi przyjaciele? — odrzucił z uśmiechem, który wydał mi się pokrywka zaniepokojenia.

— Może nie bliscy przyjaciele, ale zauważyłem przypadkiem...

— Tak, pracuję nad historią rodziny Brovardów. Właściwie nad jedną ich linią. Ci wywodzą się z tego samego pnia.

— Wspominałem o nich — rzekłem — bo Teodor Brovard jest świetnym warcabistą.

Mason opanował mistrzowsko szalone zdziwienie. Nie przypuszczałem, że tak zareaguje na moje drobne kłamstwo, którego dopuściłem się dla zatuszowania poprzedniej uwagi. Nie przewidziałem, do czego to doprowadzi.

— Nie słyszałem o tem — rzekł z niezrozumiałym zaniemieniem.

— Mnie mówiono, że to mistrz... — brnąłem dalej.

— Pan go nie zna.

— Nie, ale mamy wspólnych znajomych. Zdobył na turniejach kilka nagród.

— Nie słyszałem o tem — powtórzył.

Przenieśliśmy się pod okno, przez które kiedyś go obserwowałem i zaczęliśmy grać. Miałem pierwszy ruch i byłem mocno stremowany. Ale szło mi dobrze. Ja atakowałem, on się cofał.

Grał powoli, metodycznie. Nie był silny w oienywie, ale umiał bronić się konkursowo. Zagrałmy tej nocy jedynastą partję. Ja przegrałem tylko raz i to przez niedopatrzenie.

W przerwie między dwiema partjami zapytałem go o odnośnienie, czy słyszał o Klubie Warcabistów.

Dużo zależało od jego odpowiedzi. Jeżeli sam grał tak dobrze, to musiał słyszeć, ale czy tam kiedy był? Stwierdziłem z zadowoleniem, że następni skwapliwie uszu. Nienawidziłem, widziałem już, że słyszał i że pragnął się tam dostać.

— Co? Czy pan tam bywa?

— Moi znajomi mają wstęp.

— O ile wiem, jest to najbardziej niedostępny — jeden z najniebezpieczniejszych klubów.

— Próbowaliśmy — zapytałem ze współczuciem.

Odpowiedział, że tak, ale, że żaden ze znajomych nie zdołał go tam wprowadzić.

— Chyba w Nowym Yorku niema drugiej takiej niezdołanej fortecy — dodał prawie błagalnym tonem.

Wzruszyłem ramionami.

— Ostatecznie, co to jest? Grupa ludzi grających w warcaby w suterenach.

— Tak — westchnął. — Ale co za mistrze!

— Prawdopodobnie nie lepsi od pierwszych lepszych szampionów turniejowych — odrzuciłem. — Jeżeli pan to ma na myśli.

Tragiczny epilog słynnego procesu.

Pokłosie śmierci po wyroku.

Zamieściliśmy już wiadomość o samobójczej śmierci radcy sądowego dr. Wibela, który przewodniczył niedawno w głośnym na cały świat procesie o otrucie siedemdziesięciu kilku niemowląt w szpitalu w Lubecie, preparatem anti-gruźliczym prof. Calmette'a.

Pamiętny ten proces był jednym z najdramatyczniejszych wypadków w historii sądownictwa niemieckiego, a przedmiotem rozprawy był fakt nieznanym dotychczas w całej kryminologii świata:

wymordowanie 76 niemowląt, którym systematycznie zaszczepiano gruźlicę nawet wówczas, gdy już pierwsze ofiary tej okropnej metody leczenia, spoczywały pod dachami mogiłek cmentarnych.

Kto poniósł winę tego masowego morderstwa, tego procesu nie wyjaśnił. Ponieważ jednak śmierć tylu niewinnych wywołała w całym kraju

niesłychane oburzenie

i proces musiał się skończyć wyrokiem skazującym, przeto ofiarą padł wielce zasłużony kierownik szpitala lubckiego, prof. Deveke, 68-letni starzec, cieszący się powszechną sympatią.

Został on skazany na półtora roku więzienia, wziął bowiem dobro wolnie całą winę na siebie.

Proces obfitywał w wiele scen dramatycznych i tragedii. Młody matki potrute niemowlęta, załamali się nerwowo obrońcy i rzeczoznawcy. Podczas całej rozprawy panował na sali natłok wprost niesamowity.

Jeden z obrońców prof. Devekego popełnił samobójstwo wśród okoliczności dotychczas niewyjaśnionych. Znalaziono go, pewnego poranka w jego mieszkaniu w Szpan-dawie

z przestrzelonym sercem.

Jeden z rzeczoznawców, który również miał zeznawać na korzyść Devekego, berliński profesor Friedmann, zmarł nagle w Berlinie na jakąś nieokreśloną bliżej chorobę.

Wśród tych wszystkich ponurych i tajemniczych wypadków jeden tylko człowiek zachowywał całkowitą spokój: był to przewodniczący rozprawy, dr. Wibel.

Jego szczupła, ruchliwa, elegancka postać górowała nad całem otoczeniem, jego stanowczy, energiczny głos uspokajał musiał co chwila wybuchające szloch, łagodził spory między rzeczoznawcami, przerywał inwektywy, które sobie wzajemnie rzucali w twarz adwokatów.

Ale i jego nerwy nie wytrzymały długiego napięcia. Już po odczytaniu wyroku załamał się. Dr. Wibel nie mógł już wypowiedzieć ani słowa do oskarżonego. Błady jak trup, dygocąc na całym ciele, zlanym zimnym potem, wyszedł z sali rozpraw, prowadzony przez woźnych i przez szereg miesięcy przebywał na kuracji w klinice uniwersyteckiej w Marburgu, gdzie leczył się na nerwy.

Fakt ten starali się wyzyskać obrońcy skazanego prof. Devekego, którzy zaskarżyli wyrok przed trybunałem kasacyjnym, uzasadniając skargę „choroba umysłowa” przewodniczącego procesu.

Dr. Wibel opuścił klinikę psychiatryczną, jako uleczony. Za dwa tygodnie miał objąć urządowanie. Wiedział jednak o skardze kasacyjnej i o tem, że jego rzekoma choroba umysłowa miała być motywem unieważnienia procesu.

Nie chcąc uchodzić za obłąkanego położył kres swemu życiu jako jeszcze jedna ofiara tego tragicznego procesu, który jak grobowiec Tutankhamena przynosi nieszczęście wszystkim, co się z nim zetknęli.

Przy otyłości, artretyzmie i chorobie cukrowej, naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” wzmacnia czynności żołądka i kiszek oraz ułatwia trawienie. Zadać w aptekach i drogeriach

pod wiaduktem i w więzieniach. Jeden studiował skomplikowane kombinacje w oczekiwaniu śmierci, od której go utłaskawiono. Sam portier, skazany w swoim czasie na dożywotnie więzienie, wynalazł kilka kombinacji, stosowanych przez szampionów na turniejach. Gracz z czarną przepaską na oczach siedział naprzeciw drzwi wejściowych. Jego przeciwnicy, w liczbie sześciu, siedzieli półkolem koło niego, po dwóch przy stoliku. Wykonywali posunięcia kolejno. Pomocnik mistrza chodził od szachownicy do szachownicy wykrzykując ich numery i ostatnie ruchy.

— Nr. 6, 21—17, Nr. 7, 9—14.

I tak dalej.

Mistrz, który nie widział, podawał swoje posunięcia natychmiast jak tylko usłyszał, jakie posunięcia zrobił przeciwnik. Mówił ochrypłym głosem i chwilami zanosił się kaszlem.

Widzowie mieli nad oczami daszki. Portier chciał je ofiarować i nam, aleśmy odmówili. Zajęliśmy najlepsze z pozostałych miejsc, ale i tak trzeba było patrzeć między ramionami siedzących przed nami. Kilku z nich grało w przerwach między sobą.

I nagle zbroiła się awantura.

Huknął strzał i szare od dymu powietrze przecięła smuga ognia. Rzuciłem się na Masona na moment przedtem, gdy zobaczyłem w porę rękę z rewolwerem. Runeliśmy na ziemię razem. Wstając, zobaczyłem kilku ludzi, uwięzionych u ramion niewidzącego mistrza.

Wypadłem za drzwi, popychając przed sobą Masona. Znalazłszy się na ulicy, posłaliśmy szybko do najbliższego rogu.

— Coś nadzwyczajnego, kochany panie — rzekł Mason. — Dlaczego on strzelił do pana?

— Nie mam pojęcia.

(D. c. n.)

Echa ze stolicy.

Życie Warszawy w kilku wierszach.

Budowę dalszych części Muzeum Narodowego w Warszawie, wśród nich Pawilonu Wojskowego wstrzymano czasowo z powodu trudności finansowych. Część gmachu, przylegająca do Wisły, a przeznaczona na Muzeum Wojska, wymaga jeszcze celom oddania do użytku, wykończenia sali chorągwiowej, klatek schodowych, westibulu i szatni.

W roku 1929-30 rada budowlana przy wydziale technicznym magistratu zatwierdziła 1.945 projektów budowlanych w roku 1930-31 1.785, w roku 1931-32 — 1.647. Wskazuje to na stopniowe osłabienie ruchu budowlanego w stolicy. Dokonano sprawdzeń stanu istniejących budynków: w r. 1929-30 — 16.535, w roku 1930-31 — 18.007, w roku 1931-32 — 28.911, co tłumaczy się pogarszającym się stanem budowlanym. Wdrożono postępowanie administracyjne w sprawie przymusowych remontów: w r. 1929-30 w stosunku do 7.012 domów w r. 1930-31 w stosunku do 9.315 domów i w roku 1931-32 w stosunku do 9.820 domów. Również i te, cyfry wykazują wzrost. W r. 1929-30 liczba zabudowanych nieruchomości wynosiła 12.045 (budynków 36.046), w r. 1930-31 — 13.420 (budynków 36.744), w roku 1931-32 — 13.651 (budynków 37.004).

W zimie r. b. ambasada francuska zwróciła się za pośrednictwem ministerstwa spraw zagranicznych do magistratu m. st. Warszawy z propozycją zabrukowania gładkim brukiem ul. Frascati i odcinka alei na skarpie, prowadzących do przysięgłego gmachu ambasady francuskiej w parku Frascati. Magistrat opracował kosztorys i na podstawie ustawy z r. 1928 o zabudowie miast zaproponował ambasadzie, aby łącznie z innymi właścicielami przyległych terenów pokryła koszt tych robót, ponieważ ulice, o których mowa, nie są własnością miejską i magistrat nie jest obowiązany ustawowo do brukowania takich ulic. W początkach sierpnia M. S. Z. zwróciło się do magistratu z poparciem wystąpienia ambasady. Magistrat odpowiedział M. S. Z. że ze względu na wielkie potrzeby brukarskie stolicy, nie może przystać na siebie kosztów robót, przypadających na ambasade francuską (przeszło 48 tys. zł.) ponieważ stanowiliby to niebezpieczny precedens dla analogicznych przypadków, których jest wiele.

Popierajcie Czerwony Krzyż!

L. H.

Pierwsza schadzka.

— Dlaczego, wytłumacz mi, kochany mój Lapiand, ty, człowiek poważny, stateczny, lubiący życie rodzinne, domator, nie jesteś żonaty?

— Oh! To cała historia! — odparł kiwając tragicznie głową. — Przypada raz, że! Z moich czasów dziecięcych jeszcze!

Mieszkaliśmy wówczas w Clermont-Ferrand stolicy starodawnej Auvergne, dzisiejszego departamentu Puy-de-Dôme, gdzie ojciec mój był rejentem.

Mając trzynastość lat zaledwie uważałem się już za dorosłego mężczyznę! W szkole... nabijałem sobie głowę powieściami i poematami romantycznymi. Pisałem wiersze długie na piętnaście stóp nie wiedząc nic o zasadach ich budowy. Marzyłem o miłości... nie mając zielonego pojęcia o niej!

Włóczęgając się pewnego ranka w takim nastroju po uliczkach starego Clermont stałem jak wryty przed sklepem z wędlinami na widok stojącej w drzwiach młodej kobiety, która wydawała mi się boginią, a była tegą dziewczyną o cerze kamelii, śnieżno-białej szyi i ramionach przypominających uda aniołków rubensowskich.

Opamiętawszy się po chwili minąłem ją, lecz cudna wizja nie schodziła mi odąd z oczu. Przemarzywszy o niej dzień i noc całą, nie mogłem się nazajutrz powstrzymać by nie pójść na włóczęgo po tej samej uliczce i nie napisać oczu widokiem odkrytej przeze mnie piękności. Przeszedłem raz, drugi i trzeci uliczkę wzdłuż, wyekzekując upragnionej zjawy, aż wreszcie stanąłem na progu wędliniarni i... uśmiechnąłem się do siebie!

Ach! Ten uśmiech. Oczarował mnie! Odebrał mi rozum do reszty! Wchłoni-

KRATECZKI.

ŻYWY LOMBARD.

Sprzedany zastaw.

Dziwnym zbiegiem okoliczności dotychczas mało miałem w życiu do czynienia z lombardami co jednak nie jest niestety równoznaczne z faktem jakobym był Konem czy innym Scheiblerem. Przeciwnie jestem człowiekiem normalnym, to znaczy mam normalną, ludzką i ludzką ilość protestów wekslowych, kilka tysięcy długów i odpowiednia do tego ilość „przysięg”. Lombard zaś od kilku lat przynajmniej jest dla mnie dziedziną nieznaną, może dlatego, że nie mam już czego w nim zastawiać. Tylko bowiem człowiek bogaty może być w stosunkach z lombardem, który ma złoty zegarek, biżuterię, futra i t. d. I dlatego, jeżeli ktoś mi mówi, że jest nieszcześliwym, gdyż jest klientem lombardu, natychmiast proponuję, aby mi pożyczył sto złotych.

Kwestia zastawów jest znacznie bardziej na świecie rozpowszechniona, niżby ogólnie sądzono. Maż, biorąc dziewczynę za żonę, daje jej w zastaw swoją wolność, jako gwarancję, że pracować będzie w pocie czoła na papu i szmatki dla żony i lubych dziatek. Działacz, kandydujący do sejmu, daje swym wyborcom w zastaw swe obietnice, gwarantując im wszelką pomyślność na ziemskim padole, jeśli tylko jego właśnie wybiorą na posła. Ten rodzaj gwarancji należy do gatunku rzeczy mało wartościowych, których lombard nie przyjmie nawet za dwa grosze. Wielki aktor, angażując się do teatru, daje dyrekcji w zastaw swoje znane nazwisko, jako dowód, że będzie się starał uwieść publiczność. I tak dalej i tak dalej.

Mam nadzieję, że dowiodłem swojej tezy, że wszystkich przekonałem. Jeśli kto ma jeszcze jakieś wątpliwości, trudno, niechaj je sobie schowa na pamiętkę, ja się perswazja w tej mierze więcej zajmować nie będę, gdyż śpieszę do... lombardu.

JOSEK.

Jeśli powiemy, że Josiek Suchocki z ulicy Zgierskiej 68 jest lichwiarzem, powiemy albo za wiele, albo za mało, nie wiemy bowiem na jaki

procent Josiek pożyczal pieniądze. Jeśli brał 30 procent od sta w stosunku miesiecznym, jest człowiekiem względnie przyzwoitym, który zna ludzkie stosunki. Jeśli natomiast brał więcej niż 30 proc. miesięcznie, brał nieco zawiele i nawet do mnie z ofertą 1,000 się nie zgłasza.

Josiek należy do ludzi przemysłowych i ostrożnych. Josiek wie, że pożyczanie pieniędzy na weksel jest lekkomyślnością, która wcześniej czy później, ale zawsze raczej wcześniej, musi się zemścić. Weksel bowiem jest bezwartościowym świstkiem papieru, a Josiek swoich banknotów wcale nie miał zamiaru na takie świstki zamieniać. I dlatego Josiek—finansista, Josiek—bankier, Josiek—kasa pożyczkowa, Josiek—dobroczyńca ludzkości pożyczal bliźnim pieniądze pod zastaw. Miał bractwo jakiś złoty pierścionek czy zegarek, jakiś brylant, jakieś futerko przystojne, poduszeczkę z prawdziwego białego puchu, to Josiek chętnie ci pożyczyl. Jeśliś nic nie miał Josiek mówił: idź pan sobie z Panem Bogiem i zamykał mocno swą brudną kieszeń.

Do klientów Joska należał na swoje nieszczęście, a następnie i na nieszczęście Joska również Mojsze Fajfman. Mojsze jak Mojsze, potrzebował pieniędzy, wziął więc pewnego pięknego dnia pod pachę obrotów i udał się do Joska. Josiek pieniądze dał, owszem, obrusiki wziął i orzekł, że w takich to a takich terminach Fajfman ma opłacać procenty.

Fajfman zameldował o tem kodnak procenty opłacał i gdy udał się do Joska z gotówką, by wykupić swoje obrusy, dowiedział się że Josiek Suchocki już je sprzedał dla uzyskania pokrycia za należne mu procenty.

Fajfman zameldował o tem komu należały w rezultacie Sąd Grodzki skazał Joska Suchockiego na 2 tygodnie więzienia. Przez ten czas prywatny lombard będzie zamknięty, a udzielanie pożyczek wstrzymane.

Jerzy Krzecki.

Mały pastuszek

utonął w torfowiskach.

Z Nakła donoszą: W czasie pasania krów utonął w torfowisku 6-letni syn Zymańskiego. Gdy wieczorem chłopiec zbyt długo nie wracał, właściciel krów gospodarz Kędziora wyszedł zbadać przyczynę opóźnionego powrotu chłopca. Na pastwisku zastał krowy, idące samopas, a chłopca nie

mógł zoczyć. Tknięty złem przeczuciem, przywołał sąsiadów. Wspólnemu poszukiwaniu udało się chłopca wreszcie odnaleźć w torfowisku, lecz już martwego.

Jakim sposobem chłopiec zginął, pozostanie pewnie tajemnicą, która zabrała ze sobą do grobu.

Napad na strażnika

kolejowej kasy towarowej.

Ze Lwowa donoszą: Policja lwowska była dwukrotnie alarmowana grabieżą pieniędzy skarbowych.

Około godz. 1-ej w nocy posterunkowy patrolujący w alei Marszałka Focha obok magazynów kolejowych, usłyszał cztery po sobie następujące

strzały rewolwerowe, oddane w pobliżu kasy towarowej mieszczącej się w frontowym budynku przy Alei Marsz. Focha. Posterunkowy udał się natychmiast na miejsce, skąd doszedł go odgłos strzałów i natknął się na biegnącego z rewolwerem w rękę, przystopionego przez strażnika kolejowego Bazylego Pietrzyka. Zaaferowany strażnik zeznał, że w chwili, gdy obchodził budynek kasy, zauważył jakiegoś osobnika manipulującego przy oknie. Spłoszony włamwacz rzucił się na Pietrzyka i jakimś temtem narzedziem

pobił go po głowie

usługując go obezwładnił.

W obronie własnej Pietrzyk dobył rewolweru i strzelił czterokrotnie do napastnika, lecz chybił, a napastnik zdołał zbiec.

O napadzie posterunkowy donosił natychmiast komisarjatu kolejowemu oraz wydziałowi śledczemu. Zarządzono obławę i poszukiwania na terenie całego dworca, ale bez rezultatu. Na twarzy Pietrzyka znajdują się dwa zadraśnięcia. Dalej dochodzenia w sprawie tego zagadkowego zajścia w toku.

Należy przypuszczać, że usiłowane włamanie miało być dokonane do kasy, z której dwukrotnie już w poprzednich dwu latach w zakładowy sposób wykradziono

raz 50.000 zł. a drugi raz 92.000 zł. i sprawcy obu tych kradzieży nie zostali po dzień dzisiejszy wyśledzeni.

Zatruty nóż złodzieja

spowodował paraliż jego ofiary.

Z Radymna donoszą: Niezwykła scena rozegrała się na onegdajszym jarmarku w Radymnie, na który zjechało się wiele okolicznych właścicieli. Zjawili się też liczni szajka złodziei.

Jeden z kieszonkowców upatrzył sobie odrazu J. Ożybka, sekretarza urzędu gminnego w Niemowicach, jako odpowiednią ofiarę, nadającą się do ograbienia. W tym celu w stosownej chwili zanurzył swoje długie palce do kieszeni surduta Ożybka. Ten jednak, poczuwszy złodziejski manewr, odrazu złapał sprawcę za rękę i zaczął wzywać pomocy.

Wówczas stało się coś niebывa-

łego. Schwytany złodziej, wbił Ożybce w dłoń z całej siły nóż, który widocznie w tym celu miał przygotowany w drugiej ręce. Pod wrażeniem strasznego ciosu Ożybko momentalnie oswobodził rękę złodzieja, który w tej chwili nóż wyjął i zniknął.

Skutki uderzenia nożem okazały się dla Ożybki straszliwe. Ostrze bowiem, które zapewne było zatrute, przebiegło ścięgna u ręki i nadwyrzeżyło kość, poczem nastąpił u Ożybka paraliż częściowy

i zakażenie krwi. W stanie bardzo ciężkim przewieziono go do szpitala powszechnego w Jarosławiu.

Pożar w czasie odpustu.

Księża na czele akcji ratowniczej.

Z Poznania donoszą: We wsi Rogaszyce w czasie odbywającego się tamże odpustu, przed godz. 10-tą wybuchł wielki pożar, który mimo energicznej akcji ratowniczej strawił 3 domy mieszkalne, oborę i stodołę. Zauważono ogniste języki ognia, wydobywające się ze słomianej strzechy mieszkanca gospodarza Bema. Odrazu rzucano się do gaszenia niszczącego żywiołu, lecz było już za późno. Ogień objął momentalnie całą słomianą krytą chatę, a z niej przerzucił się na kryty papa chlew Fr. Drobczyńskiego. W dalszym pochodzie niszczący żywioł zajął drewnianą, napelnioną tegorocznym żniwem stodołę, od której zkołczył się drewniany dom Drobczyńskiego, wreszcie i drugi murowany dom tego ostatniego, kryty papa. Na miejscu pożaru zjechały straże ogniowe

z Ostrzeszowa, Rogaszyce i Kepna i pożar umiejscowiły, tak, że już dalej przenosić się nie mógł. Wiekosz urzędowania domowego oraz inwentarz żywy zdołano uratować.

W akcji ratowniczej brały udział tłumy publiczności, przybyłej na odpust. Szczególnie należało podkreślić energiczną akcję z przybyłych na odpust księży: ks. prob. Rogalewskiego z Bukowicy i ks. dyr. Masłowskiego, przełożonego gimnazjum salezjanów w Ostrzeszowie. Ostatni osobiście brał jak najszybciej udział w gaszeniu i ratowaniu ginącego w płomieniach mieszkanka srogo dotkniętych pogorzelców, nie zważając na okropny żar, swąd i padający wokół skry.

Krótko po pożarze zmarło pogorzelcowi Drobczyńskiemu 5-tygodniowe dziecko, które uratowano z płonącego domu.

Wdrapawszy się wyżej jeszcze stanął na brzegu przepaści.

Rozejrzałem się wokół. W oddali szczyt Mont.Dore i Cantal bieliły się w sinawej mgłę.

Pod moimi stopami w głębokiej dolinie zasnuł błękitnymi cieniami pastuch past trzodę. Doznałem wrażenia, że patrzył na mikroskopijne zabawki dziecięce. Wiedziałem, że w dalszym pochodzie niszczący żywioł zajął drewnianą, napelnioną tegorocznym żniwem stodołę, od której zkołczył się drewniany dom Drobczyńskiego, wreszcie i drugi murowany dom tego ostatniego, kryty papa. Na miejscu pożaru zjechały straże ogniowe

Godzina schadzki minęła. Ogarnął mnie smutek bezdenenny. Usiadłem na odlamie skalnym i spuściwszy nisko głowę wpilem wzrok w próżnię.

Klara wzgardziła mną. Nie czuła była na moje zaklęcia miłosne. Trzeba myśleć o odwrocie. Głód doskwierał, pragnienie paliło. A w kieszeni pustki...

Wtem rozległ się łopot skrzydeł. Podniosłem głowę. To orzeł skalny szybował nad szczytem zdążając do swego gniazda...

Jednocześnie bardzo kolorowa tkanina zamajaczyła na sklonie górskim powiewając z tańcem zawody.

Nieba! To Klara! Przyszła... jedyna... ukochana! Zerwałem się na równe nogi z głazu i z sercem bijącym jak młotem po spieszyłem na spotkanie swej bogdaniki.

Nogi niosły mnie zaledwie. Gardło zacisnięte było jak śrubosłup stalowy. Krew biła mi w skroniach szybkim i urywanym tętnem.

Zdawało mi się, że zemdleję. W odległości dziesięciu metrów ode mnie Klara obejrzała się niepewnie wokół i stanęła.

Twarz jej była czerwona jak piwonja. Czoło lśniło od potu. Wydała mi się wyższą jeszcze i cięższą niż na progu wędliniarni. Zastanawiała mi horyzont swoją postacią... I nagle, uculem się małym, małym jak mucha przy obryzmie-słoniu! Podeszła do mnie, Uśmiechając się

złupio wyszczałam głosem drżącym, że

wzruszenia, czy strachu, nie pamiętam już dzisiaj! — Klara!

Tobie Albert! na imię? — spytała spokojnie.

— Tak!... Tak!... Mnie!... — wybełkotałem.

— Ty napisałeś to? — indagowała dalej wydobywając mój list z pod stánika.

— Ja!... Ja!... Ko... —

Nie czekając końca słowa „kocham”, które miałem na języku chwyciła mnie za ramię z taką siłą, że zarzyłem się — dosłownie zarzyłem się nosem — w jej obfitym biuście

Co za uniesienie! Co za miłość gorąca! — myślałem w zachwycie tonąc w tym oceanie rozkoszy.

Nagle uculem, że podniosła mnie jak piórko w górę, wzięła pod pachę i nim opamiętałem się co się ze mną dzieje za czela mi drugą ręką grzmociła skórę tak siarczysto, że ręka jej klasnęła jak kijanka praczki na mokrej bieleźnie i echo poszło po górach.

Zmęczony się wreszcie rzuciła mnie na ziemię.

Plakałem z bólu i wściekłości podczas

kiedy ona oddalała się.

Siedzenie moje gorące było jak chleb wyjęty świeżo z pieca! Przez trzy dni usiąść nie mogłem!

Ale wstyd większy był od bólu...

Dowiedziałem się później, że furia ta była siostrą wędliniarki, atletką która dźwigała ciężary w cyrku wędrownym.

Na skutek przygody tej — kończył Lapland melancholijnie — stałem się bardzo nieśmiałym w stosunku do kobiet.

Boję się ich jak ognia. Nie mam odwagi zbliżyć się do żadnej. Nie mogę zapomnieć tego, że jedna z nich dała mi w skórę tak jak żadne chłystki dziecię Francji nie dostało.

Oto tajemnica, mój drogi, dlaczego nie

jestem żonaty i nigdy nie ożenię się!

Tum. J. 2.

Zawodowstwo hańbi zawodnika. CYRKOWIEC CZY SPORTOWIEC?

Przed zagładą olimpiad.

Dziennikarz wileński Jerzy Putrament w artykule z ubiegłego tygodnia w jednym z pism wileńskich poruszył b. ciekawe zagadnienie z dziedziny sportu. Ze względu na żywą treść, artykuł ten drukujemy w całości:

X Olimpiada zakończyła się ogólnym sukcesem. Jak wiemy z gazet dochód wynosi 2.000.000 dolarów, wszystkie rekordy dawniejsze zostały pobite. Publiczność dopisała rekordowo, nie zawiedli i zawodnicy. Tylko w nielicznych konkurencjach wyniki były słabsze od dawniejszych, takich zaś rekordów, jak na 400 m. i 800 m. nie sposób nie przyjąć bez większego podziwu. Olimpiada Amerykańska w swoim czasie zakończyła się także całkowitym sukcesem. Ciekawe, że mimo to bezpośrednio później usłyszeliśmy kilka głosów pesymistycznie sądzących, że olimpiady są w przededniu upadku. Może jeszcze jedna, dwie — a potem nieuchronny koniec. Wyglądało to na popołudniową manję paradyksów. Wszyscy są zachwyceni więc na złość — „to już niedługo”. Tymczasem pesymiści mają swe go konika, przed którym trudno się obronić.

Jedynym może poważniejszym dysonansem X Olimpiady jest Nurni. Najwięcej biegał świata, zwycięzca trzech olimpiad, pojechał na czwartą — aby oglądać z trybuny kłeski rodaków. Zdyskwalifikowano go niemal jednocześnie z otwarcia uroczystości. Gdyby ci, od których to zależało mieli odrobinę poczucia artystycznego — Nurni przynajmniej podczas igrzysk miałby jeszcze możliwość startowania. Należy wątpić, czy przedko świat doczeka się człowieka, który potrafi być najlepszym przez 12 lat. Ale sedziowie tego nie rozważali, podobno zresztą byli tam także pobudki bardzo niesmaczne. Nurni zawodowiec — to kwestię przypieczętowało.

Cóż to jest zawodowstwo? Kiedy de Coubertin rozwijał swoją myśl olimpijską, był przejęty idea wychowawczą sportu. Sport wychowuje ciało zaniebiedbane od czasów romantycznych suchotników, a właściwie mówiąc od czasów zburzenia przez barbarzyńców rzymskich łaźni. Mało tego, sport wychowuje umysł, hołduje zmysłowi, szlachetnej rywalizacji, stanowczość, wale, zwycięstwa, zespołowość. Przytem dostarcza rozrywek i to głównie samym zawodnikom. Było to po myślane w zasadzie dobrze, ale gmach stał na bagienku. Niektóre działy sportu nabrały emocjonalności publiczności nie biorąc udziału w walce, są widowiskowe. Zrozumiałem jest, że za ocalenie tego waru płacić. Powstają dochody, które trzeba dzielić. Idą one na przyrządy sportowe, na wyprawę zawodników, urządzanie imprez, wychowanie sportowców młodzieży. Dlaczego nie dzielić między samych zawodników?

Stanowisko organizatorów ruchu sportowego było niesłychanie słuszne. Jeżeli zawodnicy mają dawać chleb zawodnikom — oni nie potrzebują zajmować się jakakolwiek pracą. Sport będzie ich karmił.

Stąd nie ma zasadniczej różnicy między stanowiskiem w społeczeństwie cyrkowca

a tak pojętego sportowca. I to koniec idei „wychowania fizycznego” na rzecz paru nowych numerów cyrkowych. Do tańca na siodle bieżącego konia i polowania widelców przez niedźwiedzia dochodzą biegi przez płotki, piłka nożna i boks. Osobniki wybrane specjalnie poświęcają temu cały swój czas. W perspektywie lat widzimy nową rasę ludzi — atletów hodowaną przez bogate społeczeństwa, aby bawić się nimi w syte, letnie popołudnia.

Niemna o czym gadać, zawodowstwo jest hańbą dla sportowca. Sport nie może być celem życia, bo celem życia jest praca stwarzająca obiektywne wartości. Mógłby ktoś powiedzieć, że w takim razie stanowisko sportowców — zawodowców nie jest wcale gorsze niż stanowiska aktorów. Tak, ale artyści uczą społeczeństwa, sztuka ma rację bytu ze względu na swoje wartości pedagogiczne, choćby rozwój zmysłu piękna. Zawodowcy w sporcie są cieniem i pożywaniem jako nauczyciele, trenerzy etc. Między nauczycielem, a błaznem istnieje pewna różnica i to jest różnica między zawodowcem a trenerem. Nie sądzę zresztą aby to wymagało dalszych tłumaczeń. Ale istnieje maleńkie „ale” — obecne życie społeczne.

Jeżeli jakiś np. ślusarz okazał się genialnym piłkarzem to warunki jego pracy sportowej są utrudnione. Może chodzić na treningi tylko podczas tych wolnych godzin jakie mu się nawiną. Jeżeli zaś za występy piłkarskie zaczyna brać pieniądze, aby mieć możliwość częstszego trenowania swojej piłki nożnej — nazwa go zawodowcem i nie dopuszcza na do Olimpiad. A człowiek bogaty ma 24 godziny wolne na dobre i może sobie robić z nimi co mu się podoba. Taki up. Shrubbs miał u siebie w parku własne, przepiękne boisko, coż dziwnego, że bił rekordy światowe. Nikt go jednak nie nazwał zawodowcem choć w gruncie rzeczy niczego poza sportem nie robił. Obecnie kto chce zwyciężyć na Olimpiadzie musi solidnie nad sobą popracować. Aby móc pracować trzeba mieć pieniądze. Olimpiady obecnie są dla ludzi bogatych.

Komitet Olimpijski już teraz przeżywa ostre rozterki na ten temat. Jest projekt by zwracać „statyczne zarobki” olimpijczykom. Oczywiście, stąd krok do zawodowstwa oficjalnego. Bogata Anglia o tem nie chce słyszeć. Kraj tysięcy zawodowych piłkarzy ma kilkaset tysięcy amatorów i nie chce ich zrównać w prawach. Jeżeli komitet olimpijski wprowadzi taką uchwałę — Anglia ustąpi napewno, a z nią wiele innych. Jeżeli tego się nie wprowadzi, a po zostanie stan obecny — nie trudno jest dojść do niebezpieczeństwa także.

Wszyscy wybitniejsi sportowcy dla nabywania wszechstronnego szlif podróżują po całym świecie, stanowiąc atrakcję zawodów i biorąc pieniądze za „zwrot kosztów podróży i utrzymania”. Oczywiście, o ile ktoś jest wybitniejszy „gwiazdą” tem drożej się „utrzymuje”. Tę stał toleruje się mil cieniem.

Co pewien czas wybucha afera, odkrywa

Nurmieru, można uczynić wielu innym. Przed następną Olimpiadą można będzie oglądać takie wyczyny utracające najlepsze siły przeciwników. Klótnie i rozłamy są zapewne. Olimpiady staną się niesmacznym i niezdrowym widowiskiem, pędzącym pomysłów twórcy — albo upadną same. A zresztą przeciwnieństwa istniejące w fundamencie idei olimpijskiej są tak wyraźne, że trzeba tylko pozwolić im rozwijać się przez dobrych parę lat, aby obserwować później efektowne runięcie pięknego gmachu coubertinowskiego. Fundament ten; obecne stosunki społeczne.

Aby uchronić Olimpiady trzeba nie do puścić do zawodowstwa i wyrównać uprzywilejowania społeczne zawodników. Dlatego trzeba: 1) zwiększyć ingerencję państwa w sprawy sportowe, aby usunąć państwo w nich często liberalizm (na szczęście ingerencja ta rośnie i tylko ona ratuje jak dotychczas igrzyska), 2) tępić starannie rosnącą się psychologię „gwiazd sportowych”, dla których sport jest istotą życia, życie — umożliwieniem wielokrotnych startów, a społeczeństwo — hodowlą osobników zapelniających stadiony, aby podziwiać elastyczność ich tydek.

Co nas po pracy rozweseli?

Teatr Miejski — Miljon plag.
Teatr Letni — Miesiąc aresztu.
Adria — Marynarz wbrew woli.
Capitol — Nieśmiertelna miłość.
Casino — Żona na jedną noc.
Corso — I. Jej chłopczyk. II. W szponach tygrysa.
Czary — I. Buster na froncie; II. Marynarz szuka miłości.
Gong — Gwałtu! Żony wracają.
Grand-Kino — Los gentlemana.
Luna — Nasze niewinne narzeczone.
Metro — Marynarz wbrew woli.
Mimosa — X 27.
Palace — Pożyczono szczęście.
Pan — Flirty pięknej pani.
Przedwiośnie — Romanse cygańskie.
Rakiet — Oskarżona.
Resursa — Kobieta nie grzesz.
Splendid — Arena samotności.
Sztuka — Neapol, śpiące miasto.
Oświatowy — Dla dorosłych: Za cenę wolności dla młodzieży: Pat i Patachon jako gazeciarze.
Zacheta — Wielkomięskie ulice.

Korzystajmy z owoców! Powidła i dżemy na zimę.

Nawet w pełnej, zaopatrzonej już w swoim czasie spiżarni powinien zostać pustą kącik dla powideł śliwkowych.

Jak nieocenione są te powidła, o tem wie chyba każda gospodyni. Kosztują bardzo niewiele, gdyż w momencie największego urodzaju (trzeba tylko wyczekać i moment taki uchwycić) śliwki są bardzo tanie. Trud przy smażeniu minimalny — nie trzeba dbać jak przy konfiturach, aby się owoce nie rozgotowały. Wprost przeciwnie — po stawie się i smaży, a im więcej się rozgotuje, tem lepiej.

Powidła i dżemy są bardzo pożywne i zdrowe, a przytem wprowadzają wielkie

urozmaicenie do monotoni śniadeł.

Pierwsze śniadanie, składające się z herbaty, bułek i powideł, urozmaica się, da je raz powidła śliwkowe, to znów dżem malinowo-agrestowy czy też inny. Jest to smaczne i pożywne. Dzieciom do szkoły, czy też osobom pracującym w biurze powinno się również dawać na drugie śniadanie bułkę z dżemem lub powidłami. Nie każde go bowiem stać na kupałki, zjedzenie zaś czegoś słodkiego w czasie pracy umysłowej doskonale robi.

Sezon przetworów owocowych jest zatem jeszcze w całej pełni. Napędzajmy co

„Tydzień Strażaka” w Łodzi.

Łódź 4 września. „Tydzień Przeciwpowodziowy” w Łodzi rozpoczyna się z dniem dzisiejszym i trwać będzie do przyszłej niedzieli włącznie. Wczoraj wieczorem na ulicach miasta odbył się capstrzyk orkiestry strażackich. Uroczystości dzisiejsze rozpoczyna się o godzinie 8-ej rano pobudką orkiestry na placach i rynkach miejskich. W ciągu dnia na ulicach miasta odbywać się będzie sprzedaż znaczka na rzecz strażackiej, zaś w ciągu całego tygodnia sprzedaż nalepek.

„Program zakończenia „Tygodnia Strażaka” w Łodzi, które to odbędą się w przyszłą niedzielę dnia II b. m. nie została jeszcze opracowana.

Przebój sezonu na rok 1933 500 kompletnych stacyj po cenie dotychczas niebywałej! Cała Europa na głośnik!

Oferujemy wyłącznie w celu spopularyzowania naszej firmy wśród naszych rzesz radioamatorów

Zamiast Zł. 400 tylko Zł. 148

3 lampowy odbiornik „NON PLUS ULTRA 3” najnowszej udoskonalonej konstrukcji, odbierający wszystkie europejskie stacje na głośnik nadzwyczaj czysto i głośno. Zakres fal od 200 do 2000 mtr. bez wymiennych cewek. Zmontowany w eleganckiej nowomodnej skrzynce mahoniowej lub dębowej z pierzwy. części składowych. Obsługa nadzwyczaj łatwa. Do aparatu do dajemy pełny komplet niezbędnych akcesoriów, a mianowicie: 2 lampy oszczędnościowe, 1 lampę głośnikową, 1 głośnik talerzowy, odtwarzający wiernie wszelkie dźwięki, 1 akumulator, 1 baterię anodową na 100 v, 1 komplet mater

jału antenowego. Gwarancja pisemna dwuletnia. Instrukcja bezpłatna.

Zaznaczamy, że jest to cena najniższa wyjątkowa na czas ograniczony, póki zapas starczy. Radzimy zatem skorzystać z tej niebywałej dotychczas okazji. Przy tak bowiem niskiej cenie taki odbiornik winien znaleźć się w każdym domu, szkole, związku i w ogóle instytucji publicznej, jako rzecz nadzwyczaj pożyteczna i w obecnej dobie niezbędna.

Zamówienia wysyłamy odwrotnie wyłącznie za pobraniem pocztowym po otrzymaniu 20 zł. tytułem zaliczki.

Adresować „Radjofot” Lwów ul. Kołłątaja 8-138 Telefon Nr. 106-11.

RADJO-KĄCIK.

RASZYN, poniedziałek.

11.58. Sygnał czasu. 12.05. Program na dzień bieżący. 12.10. Przegląd prasy polskiej. 12.40. Urzęd. komun. PIM., 12.45-14.10. Muzyka z płyt gramofonowych. 15.00. Komunikat gospodarczy. 15.10-15.30. 6 ulubionych melodii z filmu dźwięk. „Król Jazzu” w wyk. ork. Whitemana. 15.30. Przegląd komunikacji. 15.40-16.35. Muzyka z płyt gramofonowych. 16.35. Kom. dla żegluzi i rybaków. 16.40. „Pogadanka w języku francuskim”, lektor L. Roquigny. 17.00-18.00. Fantazje operowe w wyk. Ork. P. R. 18.00. Odczyt ze Lwowa. 18.20-19.15. Muzyka lekka i taneczna. 19.15. Rozmaitości. 19.35. Prasowy Dziennik Radiowy. 19.45. „Skrzynka pocztowa roln.” omówi inż. W. Tarkowski. 19.55. Program na dzień nast. 20.00-20.50. Tańce ludowe. 20.50. Feljton pt. „Praca w Ameryce”, wygł. p. G. Olechowski. 21.05-21.50. Rosyjskie pieśni religijne. 21.50. Dod. do Pras. Dz. Radi. 21.55. Kom. dla komunik. lotniczej. 22.00. Muzyka taneczna. 22.40. Wiadomości sportowe. 22.50-23.30. Muzyka taneczna.

KOENIGSWUSTERHAUSEN, poniedziałek.

14.00-15.00. Muzyka gramof., 15.00-15.25. Program dla dzieci. 16.30-17.30. Koncert z Berlina. 17.30-17.55. Prof. D. W. Gruhn: „Życie i kierowanie duszy”, 18.00-18.25. Dr. H. Just: „Koncertniemy z niewidzialnym parturem”, 18.30-18.55. Hiszpański dla początkujących. 20.00. Koncert z Frankfurtu. 21.10. Tr. z Kriolewca.

Co zgotować jutro na obiad?

Baraszczyk z pasztecikami.
Połędwica po angielsku.
Budyń cytrynowy.

WINSZUJEMY.
Jutro: Wawrzyńcowi.
Wschód słońca 4.50
Zachód — 18.19
Długość dnia 13.29
Ubyło dnia 3.18

Co zgotować jutro na obiad?

Baraszczyk z pasztecikami.
Połędwica po angielsku.
Budyń cytrynowy.

WINSZUJEMY.
Jutro: Wawrzyńcowi.
Wschód słońca 4.50
Zachód — 18.19
Długość dnia 13.29
Ubyło dnia 3.18

OLLA GUM

NIE PRZERWATYWY! —
lecz wyraźnie
PREZERWATYWY „OLLA”
winien Pan sądzić, wszystko inne zań rzekomo równie dobrze, jak najenergiczniej odrzucać.

Prawdziwe, jedynie z nazwą „OLLA”

I tą marką

na każdej kopercie.

Sensacja w Łodzi po 3.95 zegarki kieszonkowe w firmie „CHRONOMETRE”

3.95

otrzymasz tylko w naszej fabryce z wiecznym szkłem z 5-letnią gwarancją. Zegarek kiesz. niki. 3.95 fant. 4.95, zegarek kiesz. ze złotą fr. duble 5.95 fant. 6.95, zegarek ze świe. cyfrybłatem 5.95 fant. 7.95, zegarek kryty z 3-ma kopertami 11.95 fant. 14.95, zegarek na rękę męskie i damskie 8.95 fant. 10.95, budzik stolowy od zł. 7.50, dewizki od zł. 1.— oraz zegarki lep. gat. po cenach fabrycznych. **Reparacje zegarków na miejscu.**

„CHRONOMETRE”, Oddział, Łódź, Piotrkowska 116.

P. O. S.

Państwowa odznaka sportowa.

Dziś podajemy minima grupy II-giej dla mężczyzn oraz wyjaśnienia.

UWAGA DO GRUPY II.

Skoki: Jako wynik skoku wznwyż należy brać przeciętną z wyników uzyskanych przez kandydata w skoku z odbicia lewą i w skoku z odbicia prawą nogą. Tak samo oblicza się wynik skoku w dal.

Skoki narciarskie należy urządzać na skoczniach o maksymalnej długości skoku 35 m. przewyższając kandydat powinien otrzymać co najmniej notę 12.5 punktów.

Skoki do wody: skok startowy do

GRUPA DRUGA.

Nr. ćwiczenia	Wyszczególnienie ćwiczenia	MA	MB	MC	MD	ME	MF	MG	UWAGI:
		21-34	19-20	17-18	15-16	35-44	45-50	ponad 50	
3	Skok w dal z rozbiegiem	410	410	385	330	370	350	300	Centymetrów przeciętna z odbicia nogą prawą i lewą
4	Skok wznwyż z rozbiegiem	120	120	105	95	110	100	90	
5	Skok o tyczce	210	200	—	—	—	—	—	centymetrów
6	Skok narciarski	23	18	13	7	21	—	—	metrów
7	Skok startowy do wody	4"	4"	4.5"	5"	4"	4.5"	5"	
8	Skok do wody z wieży lub tramp	7	7	6	—	7	6	5	punktów

Sprytny władca ubogiej Czarnogóry.

Kilka wspomnień o Nikicie.

Mądry król Nikita czarnogórski, miał szereg bardzo pięknych córek, które wszystkie zrobiły wielkie kariery. Jedną jest królową włoską, inne wyszły za członków rodzin cesarskich rosyjskiej i niemieckiej. Nikita, rezydujący w małej stolicy Cetynji w skromnej piętrowej willi, miał cały szereg

potężnych koronowanych
ziciów.

Ze względu na powikłane stosunki bałkańskie i na znaczenie strategiczne Czarnogóra — Austria, Rosja, Turcja, Włochy i inne państwa ubiegały się o względy Nikity. A ponieważ Nikita był człowiekiem realnym i trzeźwym, to wszyscy zdawali sobie sprawę, że najłatwiej jest podarunkami zdobyć sobie jego względy.

Przed trzydziestu laty, korzystając z wpływów Nikity, poczta czarnogórska, nieuchodząca za najpewniejszą, zawarła układ z pocztą austriacką, na mocy którego wypożyczano wzajemne przekazy, wystawione w jednym i w drugim państwie. Sam starszy Franciszek Józef na prośbę Nikity polecił zawrzeć tę umowę.

Zrazu wszystko było w porządku, aż pewnego dnia nadeszły z Czarnogóry przekazy na wielkie sumy, które pocztą austriacką wypożyczała bez trudności. Przewodnik okazało się, że pocztą czarnogórska nie zwróci wypożyczonej za nią sumy, gdyż wpłacone kwoty powędrowały do królewskiej kasy. Aby uniknąć skandalu Franciszek Józef pokrzył te różnice

z własnej kieszeni.

Pewnego dnia sułtan turecki przagnął utrzymać Nikitę w dobrym humorze, przysłał mu w podarunku swój stary jacht. Jacht był zbytecznie urządzony, a specjalnie ceną była maszynowa srebrna zastawa stołowa. Król Nikita obejrzał jacht, stojący w zatoce w Cattaro, przypadający mu specjalnie do gustu serwis, polecił natychmiast odesłać do Cetynji. Wykonano rozkaz, a admirał turecki, znajdujący się na pokładzie jachtu, chciał powrócić koleją do Konstantynopola.

Tymczasem na drugi dzień rano przysłał gońcem od Nikity, który skarżył się że zastawa jest ze srebra nie prawdziwego ale chińskiego. Admirał, który był doświadczonym dyplomata, kazał przeprosić króla, a w parę dni potem nadeszła od suł-

tana nowa zastawa. Dwór w Cetynji w ten sposób był obficie zaopatrzony w srebro.

Sułtan podarował Nikicie mały zamek nad Bosforem. Ucieszony król czarnogórski serdecznie dziękował i zapowiedział swój przyjazd. Wobec tego sułtan kazał urządzić pałac z jaknajwiększym zbytkiem i wstawił tam drogie meble i prawdziwe perskie dywany. Nikita jednak nie przyjechał. W jego imieniu zjawił się poseł czarnogórski i przeprosił go za to iż jego władca z powodu pilnych spraw państwowych nie może przybyć. Natomiast w pałacu zjawił się robotnicy, przysłani z Cetynji.

zapakowali całe urządzenie i przewieźli do Czarnogóry.

W parę tygodni potem powtórzyła się ta sama historia. Nikita zapowiada przyjazd. Sułtan każe przygotować pałac i okazuje się, że nie ma tam ani jednego sprzętu. Nie pozostało nic innego, jak sprawić nowe urządzenie. W ten sposób władca Czarnogóry zdołał się umebłować, nie wydając ani grosza z własnej kieszeni.

W roku 1908 znany profesor wiedeński B. wezwany został do ciężko chorego króla. Po szczęśliwie przeprowadzonej kuracji otrzymał od władcy order Daniły II klasy. Order przedstawiał się bardzo imponująco, miał tylko te wady, że zło to i brylanty były imitacją.

Profesor, który mimo swej wiedzy był próżnym, kazał jednemu z wielkich jubilerów wiedeńskich sporządzić order

z prawdziwego złota i brylantów.

Po paru miesiącach znowu wzywają profesora na dwór do Cetynji. Po parutęgodniowej kuracji, gdy chorzy wyzdrowiali, profesor zjawia się na audiencję połączoną we fraku z kosztownym swoim orderem. Król Nikita był człowiekiem spostrzegawczym. Przez cały czas audiencji nie spuszczał wzroku z orderu. A w chwili pożegnania, powiedział:

„Kochany panie profesorze! Jestem panu niesłychanie wdzięczny i wobec tego udekoruję pana orderem Daniły pierwszej klasy”.

To powiedziawszy, zdmknął własnoręcznie cenny order z piersi profesora, schował go do kieszeni, a na jego miejsce przywalił inną, którą znowu był bezwartościowa imitacja.

Tradycyjna niechęć do konserw

nie ma już żadnego uzasadnienia.

Był czas, kiedy słusznie stroniło się od konserw i jedynie w razie ostatecznej potrzeby używano ich jako pokarmów zastępczych świeżych środków spożywczych. Do wyrobu konserw bowiem, przeznaczano tylko jarzyny, owoce, ryby i mięsa — niej wartościowe, których w stanie świeżym z trudem można było się pozbyć.

Wobec tego konserwy przedstawiały mniej odżywcze artykuły spożywcze. Pojem i sposób przygotowania konserw i ich spożycie miały higieniczne, nie zabezpieczały nie gwarantowały dostatecznej ich zdrowotności, co potwierdzały częste zatrucia a i spożywców konserw. Dodajmy do tego, ujemnych stron jeszcze *wysokie ich ceny*.

Wobec tego konserwy przedstawiały mniej odżywcze artykuły spożywcze. Pojem i sposób przygotowania konserw i ich spożycie miały higieniczne, nie zabezpieczały nie gwarantowały dostatecznej ich zdrowotności, co potwierdzały częste zatrucia a i spożywców konserw. Dodajmy do tego, ujemnych stron jeszcze *wysokie ich ceny*.

Zrozumieć dlaczego w owych czasach wszędzie, a dziś jeszcze w wielu narodach panuje nieprzezwyciężony wstręt do wszelkiego rodzaju konserw.

Dziś jednak wstręt ten jest zupełnie bezpodstawny, i jeżeli dawniej usprawiedliwiała go troska o własne zdrowie, potrzeba oszczędzania i subtelności smaku, o dziś tłumaczyć go można jedynie nieznajomością zalet konserw, oraz niechęcią tradycyjną.

Zresztą ta niechęć nie jest ogólna, gdyż konserwy owocowe i pewnego rodzaju konserwy rybne oddawna należą do ulubionych przysmaków, powszechnie zwanych, a jeżeli ludność uboższa mniej ich zużywa, to jedynie dlatego, że wty dla niej za drogie. Zato konserwy mięsne i jarzynowe znowu mało były używane.

Dziś jednak stosunki zmieniły się. Przemysł konserwowy udoskonalił się tak dalece pod względem technicznym i higienicznym, że konserwy zachowują za siebie surowca w smaku, wyglądzie i pożywności, a przez przeprowadzoną sterylizację nabierają większej pewności, zdrowotności i nieszkodliwości: aniżeli owoce, jarzyny, mięso i ryby świeże.

Owszem co do smaku, pożywności i liśmy? Władca konserwy niejednokrotnie przedkłada większą wartość, aniżeli przed-

cienny towar świeży, gdyż obecnie do wyrobu konserw bierze się *tylko surowiec wyborowy*, wprost standardowy. Masowcy zaś wyrób konserw umożliwia niska ich kalkulacja i tanta sprzedaż.

Na korzyść konserw i usprawiedliwienie ich wyższej ceny od surowca świeżego lub w stanie nie przygotowanym przemawia jeszcze większa wydajność konserw, że przeważnie wszystkie są już w stanie gotowym do użycia; zbędne są zatem *wydatki i praca na ich czyszczenie, przetrzymanie i gotowanie*.

O zdrowotności konserw świadczy przede wszystkim dobry wygląd tych co się nimi odżywiają, dalej fakt, że konserwy zwłaszcza owocowe i jarzynowe przepisują lekarze nawet osobom chorym i rekonwalescentom.

Podśluchane.

GRZECZNOŚĆ.

— Śniłam dzisiaj o panu, panie Głębek.

— Śniło mi się, że panna o coś zapytałam.

— Proszę mi wybaczyć, że nie odpowiem.

— Dlaczego, nie naprawdę nie dosłyszałem pytania.

DO WSZYSTKIEGO.

Z łazienki dochodzi odgłos niesamowitego skrobienia.

— Co się tam dzieje, Henryku? — pyta małżonka zdziwiona.

— Ach, to przekłeta brzytwą wcale nie mogę się ogolić. Wcale nie chce ciąć.

— Ależ, Henryku, — odparła — przecież twój broda nie jest wcale twardsza od linoleum, które tak doskonale twój brzytwę pokijałam.

ZAPOMINALSCY.

— Tam do licha! — powiada szofer do pasażera. — Zapomniałem załadować licznik i teraz nie wiem, ile kilometrów ujecha-

liśmy?

— Nie szkodzi, i tak zapominałem powiedzieć — odpowiada pasażer.

Pokłosie nędzy i zarazy.

CHIŃSKI MOLOCH PORTOWY.

Niesamowita zbiórka trupów w Szanghaju.

Szanghaj jest piątym największym miastem na świecie. Liczy ono 3.000.000 mieszkańców i zajmuje obszar 2.000 km. kwadratów. Trzydzieści procent chińskiego eksportu przesyłane jest przez port w Szanghaju, a przywóz wynosi 57 procent. Wartość akra ziemi w Szanghaju dochodzi do 2.225.000 chińskich dolarów.

Wartość nieruchomości w mieście oszacowana jest na sumę biliona chińskich dolarów, a rozbudowa dochodzi do stu milionów chińskich dolarów rocznie. Czwierć miliona robotników pracuje w 2.000 fabrykach, zarabiając rocznie 150 milionów chińskich dolarów, produkując towary na sumę sześciu bilionów dolarów. W mieście znajduje się 75 nowoczesnych banków i finansowych instytucji, z kapitałem około 160 milionów dolarów.

Oto ciekawe dane statystyczne. A teraz spojrzymy nieco w głąb ulic Szanghaju, a zobaczymy obraz groza wstrząsający:

W czasie pokoju w Szanghaju przeciętnie do 150 trupów ludzkich znaleźć można każdego rana na ulicach miasta. Władze miejskie muszą usuwać i grzebać masowo te trupy, które wnie do przepisów dotyczących się grzebania zmarłych na chorobie zaraźliwej. Dziewięćdziesiąt procent tych ciał są to ciała dzieci, porzucone przez rodziców, zbyt ubogich,

by mogli zmarłym wyprawić pogrzeb należyty. W większości wypadków przyczyna śmierci tych dzieci są choroby zakaźne, głównie ospa i odra.

lecz nie brak wśród nich zmarłych z wyćienienia, czyli powolna śmierć z głodu. Ciała te co rano znajdują się na ulicach, w zaułkach, w zaułkach, na próżnych parcelach. Bywają wypadki, że ambulanse, zbierające ciała zmarłych i porzuconych dzieci znajdują między nimi dzieci jeszcze żywe, które ich rodzice porzucili jako już umarłe. Dzieci takie zabierane są do szpitali publicznych i czasami się trafia, że przy pomocy lekarskiej i przy otrzymaniu należytego pożywienia dzieci te przywrócić do zdrowia i oddawane są następnie do sierotocin.

Chiński zwyczaj porzucania nieporządanych dzieci na polu, by zmarły z zimna lub zostały pożarte przez psy, został już zaniechany w Szanghaju, lecz praktykowany jest jeszcze na wielką skalę w różnych częściach Chin w głąb kraju. Szczególnie porzucane są w ten sposób dziewczęta.

Grzebanie ciał, znajdujących na ulicach i zaułkach Szanghaju i jego przedmieściach, jest przeprowadzane przez specjalną organizację, która się zawiązała tylko w tym celu. Dla grzebania tych ciał jest także osobny cmentarz publiczny. — Sprawność, z jaką działa ta organizacja w uprzątnięciu ciał zmarłych i porzuconych na ulicach i ich grzebaniu, jest istotnie zadziwiająca i uznania godna i jej zawdzięczać należy wspomniany

rekord zdrowotności miasta,

mimo faktu, że tyle codziennie ciał znajduje się na ulicach miasta, zmarłych na zaraźliwe choroby. Towarzystwu temu zawdzięczać też należy pogrzebanie przeszło dwudziestu tysięcy ciał osób cywilnych, które zabite zostały w przeciągu dwu miesięcy w walkach między wojskami chińskimi a japońskimi koło Ciangwan i w innych dystryktach w pobliżu Szanghaju. Z tych dwudziestu tysięcy ciał, siedemnaście tysięcy było to ciała dzieci.

Ciała, zabierane z dzielnic objętych wojną, są to tylko ciała zebrane z dróg. Ile znajduje się ich w polach i w ruinach domów — ktoś może wiedzieć? Prawdopodobnie znajdują się ich tam dziesiątki tysięcy. Jest to straszliwa liczba zabitych w wojnie chińsko-japońskiej cywilnych.

Rozpoznanie ciał w większości wypadków jest niemożliwe. Około pięć procent ciał osób dorosłych wykazywało, że śmierć ich nie nastąpiła przypadkowo w strzelaniu z obu stron. Ciała te noszą oznaki że były rozmownie

i okrutnie mordowane, chociaż ludzie ci nie brali sami udziału w walce po żadnej stronie. Takie ciała oddawane są policji dla przeprowadzenia śledztwa.

W dzielnicach zamieszkałych przez Europejczyków w Szanghaju, są pewne puste parcele tak sytuowane, że zdają się one być miejscem upatrzonem na porzucanie ciał zmarłych noca. Miejsca te odwiedzane są regularnie dzień w dzień przez ambulanse i traki motorowe wspomnianego powyżej Towarzystwa Dobroczynnego w Szanghaju i prawie codziennie mają po kilkanaście ciał do zabrania. Ciała te podrzucają się

zawsze tylko w nocy.

Czasami owiane są w chustki, czasami bez niczego.

Towarzystwo to istnieje od dwudziestu lat i w czasie swego istnienia nie było nigdy bez zająca. Zatrudniani przez nie robotnicy chińscy, aczkolwiek otrzymują tylko 16 lub 17 dolarów miesięcznej zapłaty są zadowoleni i nie opuszczają swej pracy. Ci „kulisi” tak się już przyzwyczaili do widoku ciał ludzkich, iż nie sprawiają one na nich najmniejszego wrażenia. Noszą oni w czasie spełniania swoich obowiązków

sterylizowane maski na twarzy.

Ciała zmarłych chwytają i rzucają na traki żelaznymi instrumentami, jako konieczne środki ostrożności przeciw zarażeniu się od chorób tych ciał.

Nowe gwiazdy na firmamencie X Muzy.

Od lewej strony u góry: Dolly Haas, 2) Lyen Dyers, 3) Renata Mull, 4) Katarzyna Nagy.

Chora poczta sowiecka

Humorystyczne kawały w Leningradzie.

„Krasnaja Gazeta” poświęca całe szpaloty curiosom, jakie dają się zauważyć na poczcie leningradzkiej. „Poczta jest chora — pocztę trzeba uzdrowić” — tak charakteryzuje prasa komunistyczna, stan poczty w dawnej stolicy carskiej Rosji. Przewodniczący okręgowego związku pracowników pocztowych i telegraficznych Aninkin wyraża się jeszcze wyowniej: „Jakoś pracy stałe upada i to upada raptownie”.

Przyczyn tego dopatrywać należy się w tem, że w celu „zracjonalizowania” poczty rząd poczt postanowił znieść w Leningradzie szereg urzędów kontrolnych przy przewożeniu przesyłek pocztowych. Dla uproszczenia pracy na potwierdzeniu nadania listu poleconego nie zapisuje się nazwiska adresata. Postanowiono nie dołączać do przesyłek przekazów z oznaczeniem wagi i adresu adresata. Stopniowo znoszono wszystkie rodzaje rejestracji przesyłek pocztowych. Przesyłki, przekazy pieniężne i listy polecane przesyła się bez jakichkolwiek dokumentów towarzyszących. Wskutek tego, jak stwierdza „Krasnaja Gazeta” złodzieje przesyłek pocztowych mają szerokie pole działania.

Tych starych pracowników, którzy protestowali przeciwko zniesieniu tych urządzeń wydano z pracy. Obecnie jesteśmy świadkami tego zjawiska, że przesyłki albo ugrzęzną w składach pocztowych albo są skradzione. Dochodzi niekiedy do wypad-

ków komicznych. Leningradzka poczta n. p. nie mogła doręczyć poleconego listu zaadresowanego na ręce ministra wojny generała Poliwanowa w Leningradzie. Listo noszą szukał generał w różnych dzielnicach miasta, ale bezskutecznie. Okazało się że chodzi tu

o ministra rzędu carskiego z czasów wojny światowej, który już dawno zmarł. Wypadek jest o tyle komiczny, że już sam tytuł adresata brzmi w dzisiejszej Rosji groteskowo. Dyrektor poczty myślał, że to tylko przypadek i dlatego postanowił wypróbować swych pracowników. Wysłał nowy list polecany pod adresem: Jego ekscelencja generał - gubernator książe Dolgorukow, Moskwa. Ale tak brzmiący tytuł nie wyprawał pracowników pocztowych z równowagi. Poczta leningradzka

list ten przyjęła i wysłała do Moskwy. Zanotowano wypadki, że listonosze, aby nie musieli szukać adresata prosto zniszczyli przesyłkę lub wyrzucili na śmietnik. Zdarza się często, że listonosze zrywają niestemplowane znaczki pocztowe z listów wybieranych z skrzynek pocztowych. Ostatecznie sprawa ta zjugać się musiała ora

sa a „Krasnaja Gazeta” przypomniała oświeć słowa Lenina, że „socjalizm bez poczty, telegrafu i maszyny jest pustym frazeosem” i podkreśla, że koniecznym jest, aby poczta leningradzka uzdrowiona była w ra dykalny sposób.